

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

ELNÖK

Iktatószám: 1009/2015/TT

Előadó: Egervári Zsuzsanna

Tárgy: Beszámoló 2014

Melléklet: 6 db.

Beszámoló az MTA Matematikai Tudományok Osztályának 2014. évi tevékenységéről

Budapest, 2015. február 15.

Tartalom:

Tartalom	2. oldal
A Matematikai Tudományok Osztálya tagjai és bizottságai	3. oldal
A Matematikai Tudományok Osztálya testületi munkája, ülései, határozatai	4. oldal
A Matematikai Tudományok Osztályának 2014. évi kiemelkedő rendezvényei	21. oldal
Székhoglaló előadások 2014-ben a Matematikai Tudományok Osztályán	22. oldal
A Matematikai Tudományok Osztályának díjazottjai 2014-ben	24. oldal
A Matematikai Tudományok Osztálya 2014. évi kiadványai	26. oldal
Egyebek	26. oldal
Mellékletek:	
Bioinformatika Osztályközi állandó bizottság 2014. évi beszámolója	
Informatika- és Számítástudományi Tudományos Bizottság 2014. évi Beszámolója	
Matematikai Tudományos Bizottság 2014. évi beszámolója	
Matematikai Doktori Bizottság 2014. évi beszámolója	
Operációkutaási Tudományos Bizottság 2014. évi beszámolója	
Rövid összefoglaló az MTA Matematikai Tudományok Osztályának 2014. évi tevékenységéről	

Az Osztály elnöke: Pálffy Péter Pál, az MTA rendes tagja

Az Osztály elnök-helyettese: Pethő Attila, az MTA levelező tagja

Az Osztály tagjai:

Hazai akadémikusok	Külső tagok	Tiszteleti tagok	Közgyűlési Képviselők	Állandó meghívottal
37	23	20	15	7

Életének 75. évében, 2014. október 6-án elhunyt **Gécseg Ferenc** matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar korábbi dékánja. Az automataelmélettel és az univerzális algebrával kapcsolatos kutatások kiemelkedő személyisége, iskolateremtő tudós volt. Nevéhez fűződik a szegedi automataelméleti iskola és több informatikával kapcsolatos szak elindítása.

Az Osztály köztestületi tagjai:

Akadémikus	MTA doktora	tudomány doktora	PhD	kandidátus
80 (37 hazai, 23 külső, 20 tiszteleti tag)	76	72	330	160

A Matematikai Tudományok Osztályához tartozó tudományos, doktori és állandó bizottságok

A Matematikai Tudományok Osztályának tudományos bizottságai a következők:

- **Informatika- és Számítástudományi Tudományos Bizottság**
Elnök: Gyimóthy Tibor, az MTA doktora
Alelnök: Csuhaj Varjú Erzsébet, az MTA doktora
Titkár: Friedl Katalin PhD
- **Matematikai Tudományos Bizottság**
Elnök: Juhász István, az MTA rendes tagja
Alelnök: Tóth Bálint, az MTA doktora
Titkár: Domokos Mátyás, az MTA doktora
- **Operációkutatási Tudományos Bizottság**
Elnök: Páles Zsolt, az MTA doktora
Alelnök: Csentes Tibor, az MTA doktora
Titkár: Fábrián Csaba PhD

A Matematikai Tudományok Osztályához tartozó doktori bizottság a következő:

- **Matematikai Doktori Bizottság**
Elnök: Komjáth Péter, az MTA levelező tagja
Alelnök: Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja
Titkár: Harcos Gergely, az MTA doktora

A Matematikai Tudományos Osztályhoz tartozó állandó bizottság a következő:

- **Bioinformatika Osztályközi Állandó Bizottság**
Elnök: Patthy László, az MTA rendes tagja

Alelnökök: Harrach Balázs, az MTA doktora és Miklós Dezső PhD
Titkár: Miklós István PhD

A Matematikai Tudományos Osztály testületi munkája, ülései, határozatai 2014-ben

2014. 01. 15. 14:00, MTA Székház, Kisterem

Napirend:

1. **Osztályelnöki tájékoztató**
Előterjesztő: Pálfy Péter Pál, osztályelnök
2. **Az előző osztályülés emlékeztetőjének elfogadása**
Előterjesztő: Pálfy Péter Pál, osztályelnök
3. **Doktori ügyek**
 - 3.1. **Simon L. Péter számára az MTA doktora cím odaítélése**
Előterjesztő: Fritsz József, az MTA rendes tagja, a bírálóbizottság elnöke
 - 3.2. **Gyarmati Katalin ügyében a Doktori Tanács kérésére új bírálók kijelölése**
Előterjesztő: Komjáth Péter, az MTA levelező tagja, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke
4. **Javaslatok a Bolyai János Nemzetközi Matematikai Díj zsűrijének külföldi tagjaira és elnökére**
Előterjesztő: Pálfy Péter Pál osztályelnök
5. **Egyebek**
Előterjesztő: Pálfy Péter Pál osztályelnök

Határozatok:

1./2014. (I. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a jegyzőkönyv hitelesítőik és szavazatszámológok személyét és a napirendet egy tartózkodás mellett nagy többséggel elfogadta.

2./2014. (I. 16.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2013. november 16-i ülés emlékeztetőjét egyhangúlag elfogadta.

3./2014. (I. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **nagy többséggel (97%) javasolja Simon L. Péter számára az MTA doktora cím odaítélését.**

4./2014. (1. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Gyarmati Katalin bíráló bizottságába Pintér Ákos opponens helyére Iványi Antalt javasolja a bizottság tagjának.**

5./2014. (1. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Ferenczi Miklós ügyében Jenei Sándort és Ésik Zoltánt tartalék bírálóknak, a bíráló bizottságba Zádori Lászlót titkárnak, Márki Lászlót a bizottság tagjának, Kiss Emilt tartalék titkárnak és Demetrovics Jánost a bizottság tartalék tagjának javasolja.**

6./2014. (1. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Bolyai János Nemzetközi Matematikai Díj zsűri elnökének Ruzsa Imrét, külföldi tagjainak Dolgopyat Dmitryt, Kollár Jánost, Naor Assafot, Szabó Zoltánt és Tao Terence-t javasolja.**

7./2014. (1. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Kun Gábor felvételét az MTA köztestületébe.**

8./2014. (1. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag Hatvani Lászlót és Pálfy Péter Pált javasolja a könyv- és folyóirat pályázatok bírálóinak.**

9./2014. (1. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag Győry Kálmánt, Hatvani Lászlót és Szász Domokost javasolja az Osztály tisztújításának előkészítésére alakulandó ad-hoc bizottságba.**

2014. 02. 19., 14:00, MTA Székház, Kisterem

Napirend:

3. **Osztályelnöki tájékoztató**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök
4. **Az előző osztályülés emlékeztetőjének elfogadása**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök
5. **Könyv- és folyóirat kiadási ügyek**
 - 5.1. **Az Osztályra beérkezett könyv- és folyóirat pályázatok sorrendjének kialakítása**
Előterjesztő: Hatvani László, az MTA rendes tagja, az Osztály könyv-és folyóirat felelőse
 - 5.2. **Javaslatok az Osztály folyóiratainak főszerkesztőire**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök
6. **Az Osztály és bizottságai 2013. évi beszámolójának megvitatása, jóváhagyása**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök
7. **Javaslatok a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj szakértő bírálóira és tudományterületi szakkollégiumi tagjaira**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök
8. **Egyebek**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

Határozatok:

10./2014. (II. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a jegyzőkönyv hitelesítők személyét és a napirendet egyhangúlag elfogadta.

11./2014. (II. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2014. január 15-i ülésének emlékeztetőjét egyhangúlag elfogadta.

13./2014. (II. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag javasolja Császár Ákost az Acta Mathematica Hungarica c. folyóirat tiszteletbeli főszerkesztői posztjára.

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6128 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: matematika@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

14./2014. (II. 19.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag javasolja Bárány Imrét az Acta Mathematica Hungarica c. folyóirat főszerkesztői posztjára.

15./2014. (II. 19.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag elfogadta az Osztály és bizottságai 2013. évi tevékenységéről szóló beszámolókat.

16./2014. (II. 19.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya nagy többséggel javasolja Károlyi Gyulát a szakértői kollégium elnökének.

17./2014. (II. 19.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya nagy többséggel javasolja Csirik Jánost, Horváth Miklóst, Jordán Tibort, Molnár Lajost, Pap Gyulát és Pálfy Péter Pált a szakértői kollégium tagjainak.

18./2014. (II. 19.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag javasolja Bálint Pétert, Balog Antalt, ifj. Böröczky Károlyt, Buczolicz Zoltánt, Csendes Tibort, Csuha Varjú Erzsébetet, Fazekas Istvánt, Hajnal Pétert, Ésik Zoltánt, Kiss Emilt, Komlósi Sándort, Krisztin Tibort, Nagy Péter Tibort, Páles Zsoltot, Pethő Attilát, Rónyai Lajost, Ruzsa Imrét, Simon Károlyt, Simonovits Miklóst, Soukup Lajost, Stipsicz András, Szőnyi Tamást, Terdik Györgyöt, Tóth Bálintot a Bolyai Ösztöndíj szakértői névsorába.

19./2014. (II. 19.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag javasolja Balogh József felvételét az MTA köztestületébe.

2014. 04. 16., 14:00, MTA Székház, Kisterem

Napirend előtt **Juhász István**, az MTA rendes tagja székfoglaló előadása **TOPOLOGIKUS TEREK FELBONTHATÓSÁGA** címmel.

Napirend:

1. Osztályelnöki tájékoztató

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

2. Az előző osztályülés emlékeztetőjének elfogadása

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

3. Az Osztály díjaira - Alexits György-díj, Erdős Pál-díj, Gyires Béla-díj, Turán Pál-díj - érkezett javaslatok megvitatása

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

4. Az Osztály 2014-as utazási tervének megvitatása

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

5. Egyebek

Határozatok:

20./2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a jegyzőkönyv hitelesítő személyét és a napirendet egyhangúlag elfogadta.

21./2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2014. 02. 19-i Osztályülés emlékeztetőjét egyhangúlag elfogadta.

22./2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya Házy Attila, a Miskolci Egyetem egyetemi docense részére ítélte oda az Alexits György-díjat.

23./2014. (IV. 16.) számú

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6128 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: matematika@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya Pete Gábor a Rényi Intézet tudományos főmunkatársa részére ítélte oda az Erdős Pál-díjat.

24./2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya Rásonyi Miklós a Rényi Intézet tudományos főmunkatársa részére ítélte oda a Gyires Béla-díjat.

25./2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag támogatta Kovács Sándor feltételét az MTA köztestületébe.

2013. 06. 18., 14:00, MTA Székház, Kisterem

Napirend előtt Gács Péter, az MTA külső tagja székfoglaló előadása „*Bonyolult egyszerűsítések rekurzióval*” címmel.

Napirend:

1. **Az Osztály szavazati jogú tagjainak zárt ülése az Osztály vezetésének tisztújításával kapcsolatban**
Levezető elnök: Török Ádám, az MTA főtitkára
Előterjesztő: Szász Domokos, a tisztújító bizottság elnöke
2. **Osztályelnöki tájékoztató**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök
3. **Az előző osztályülés emlékeztetőjének elfogadása**
Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök
4. **Doktori ügyek**
 - 4.1. **Sziklai Péter számára az MTA doktora cím odaítélése**
Előterjesztő: Pető Attila, a Bíráló Bizottság elnöke
 - 4.2. **Vaszil György számára az MTA doktora cím odaítélése**
Előterjesztő: Demetrovics János, a Bíráló Bizottság elnöke
 - 4.3. **Balogh József eljárásra bocsájtása**
Előterjesztők: Komjáth Péter, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke, Pyber László, az MTA levelező tagja

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6128 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: matematika@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

5. Díjak

5.1. Széchenyi-díjra (2015) érkezett javaslatok megvitatása

Előterjesztő: Pálfy Péter Pál, osztályelnök

5.2. Eötvös József-koszorúra (2014) érkezett javaslat megvitatása

Előterjesztő: Pálfy Péter Pál, osztályelnök

6. Egyebek

Előterjesztő: Pálfy Péter Pál, osztályelnök

Határozatok:

20./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a jegyzőkönyv hitelesítők személyét és a módosult napirendet egyhangúlag elfogadta.

21./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya nagy többséggel Pálfy Péter Pált választotta osztályelnökének 2014-2017-es akadémiai ciklusra.

22./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya nagy többséggel Pethő Attilát választotta osztályelnök-helyettesének 2014-2017-es akadémiai ciklusra.

23./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2014. április 16-i ülés emlékeztetőjét egyhangúlag elfogadta.

24./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya *Sziklai Péter* számára az MTA doktora cím odaítélését **egyhangúlag támogatta.**

25./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya *Vaszil György* számára az MTA doktora cím odaítélését **nagy többséggel támogatta.**

26./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya nagy többséggel javasolja Balogh József eljárásra bocsájtását.

27./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag elfogadta a Balogh József ügyében javasolt Bíráló Bizottság összetételét.

28./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Szegedy Balázs** kijelölését **Szabó Endre** ügyében **egyhangúlag támogatta ezzel módosítva a 33/2013 (VI. 19.) számú határozatát.**

29./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Széchenyi-díjra** való felterjesztését javasolja az Osztály **következő tagjainak az alábbi sorrendben: Bárány Imre, Rónyai Lajos és Pethő Attila.**

30./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Eötvös József-koszorúra való felterjesztésre javasolja Móricz Ferencet.**

31./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

Az **Informatikai- és Számítástudományi Tudományos Bizottság** választható tagjai közül **13** választott szavazati jogú tag kerül ki. A **Matematikai Tudományos Bizottság** választható tagjai közül **9** választott szavazati jogú tag kerül ki. Az **Operációkutatási Tudományos Bizottság** választható tagjai közül **15** választott szavazati jogú tag kerül ki.

32./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya döntése alapján az Osztály az MTA Könyvtári Bizottságába delegálandó tagja **Simonovits Miklós**, az MTA rendes tagja.

33./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangú döntése alapján az Osztály az MTA Szociális Bizottságába delegálandó tagja **Szemerédi Endre**, az MTA rendes tagja.

34./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag jóváhagyta a Matematikai Bizottságba Backhausz Ágnes, Csaba Béla, Mészáros Fruzsina, Nagy György, Skublics Benedek, Terpai Tamás felvételét, az Operációkutatási Bizottságba Fleiner Tamás felvételét.

35./2014. (VI. 18.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Kroó Andrást** a Scientiarum Mathematicarum Hungarica szerkesztő bizottságának tagjává.

2014. 09. 17., 14:00, MTA Székház, Kisterem

Napirend előtt **Pete Gábor** előadása „*Közelkritikus és dinamikus perkoláció a síkban*” címmel.

Napirend:

1. Osztályelnöki tájékoztató

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

2. Az előző osztályülés emlékeztetőjének elfogadása

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

3. Doktori ügyek

3.1. Gyarmati Katalin számára az MTA doktora cím odaítélése

Előterjesztő: Kátai Imre, az MTA rendes tagja

3.2. Jelasity Márk számára az MTA doktora cím odaítélése

Előterjesztő: Demetrovics János, az MTA rendes tagja

3.3. Nagy Gábor Péter eljárásra bocsajtása

Előterjesztők: Komjáth Péter, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke, Bárány Imre, az MTA levelező tagja

3.4. Nagy Attila eljárásra bocsajtása

Előterjesztők: Komjáth Péter, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke, Pálffy Péter Pál, az MTA rendes tagja

3.5. Fridli Sándor eljárásra bocsajtása

Előterjesztők: Komjáth Péter, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke, Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja

4. Osztálydíjak felülvizsgálata

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

5. Egyebek

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

Határozatok:

36./2014. (IX. 17.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a jegyzőkönyv hitelesítői személyét és a napirendet egyhangúlag elfogadta.

37./2014. (IX. 17.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya a Bioinformatika Osztályközi Állandó Bizottság „*Bioinformatika az agyutatóásban*” című rendezvényét befogadta osztályrendezvénynek.

38./2014. (IX. 17.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2014. június 18-i ülés emlékeztetőjét egyhangúlag elfogadta.

39./2014. (IX. 17.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya **nagy többséggel (96,3%) javasolja Gyarmati Katalin számára az MTA doktora cím odaítélését.**

40./2014. (IX. 17.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya **nagy többséggel (93,75%) javasolja Jelasity Márk számára az MTA doktora cím odaítélését.**

41./2014. (IX. 17.) számú**állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Nagy Gábor Péter eljárásra bocsájtását.**

**41./2/2014. (IX. 17.) számú
állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Nagy Gábor Péter**

Bírálóbizottságába

opponenseknek: Csörgő Piroska, MTA doktora, Károlyi Gyula, MTA doktora, Szabó Csaba, MTA doktora;

tartalék: Csikós Balázs PhD, Szabó Sándor, az MTA doktora;

elnöknek: Füredi Zoltán, I.t.;

tartalék elnök: Pyber László, I.t.;

titkárnak: Wettl Ferenc (PhD), tartalék titkár: Tóth Géza, az MTA doktora;

tagoknak: ifj. Böröczky Károly, az MTA doktora, Gaál István, az MTA doktora Kiss Emil, az MTA doktora, Makai Endre, az MTA doktora, B. Szendrei Mária, az MTA doktora **tartalék:** Pálfy Péter Pál, r.t. Rónyai Lajos, r.t.

42./2014. (IX. 17.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **nem javasolja Nagy Attila eljárásra bocsájtását.**

**42./2/2014. (IX. 17.) számú
állásfoglalás**

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Nagy Attila Bírálóbizottságába**

opponensek: Jenei Sándor, az MTA doktora, Márki László, az MTA doktora Szabó Csaba; az MTA doktora tartalék: Pham Ngoc Anh, az MTA doktora, Peter R. Jones,

elnök: Pyber László, I.t., tartalék elnök: Pálfy Péter Pál r.t.,

titkár: Ágoston István kandidátus,

tartalék titkár: Károlyi Gyula, az MTA doktora,

tagok: Abért Miklós PhD, Czédli Gábor, az MTA doktora, Domokos Mátyás, az MTA doktora Fülöp Zoltán, az MTA doktora Kiss Emil, az MTA doktora, B. Szendrei Mária, az MTA doktora.

43./2014. (IX. 17.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **javasolja Fridli Sándor eljárásra bocsájtását.**

43./2/2014. (IX. 17.) számú

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Fridli Sándor** Bírálóbizottságába opponenseknek: Gát György, az MTA doktora, Kroó András, az MTA doktora, Móricz Ferenc, az MTA doktora

tartalék: Páles Zsolt, az MTA doktora, Szabados József, az MTA doktora,

elnöknek: Totik Vilmos, r.t., tartalék elnök: Daróczy Zoltán r.t.,

titkárnak: Hartung Ferenc, az MTA doktora,

tartalék titkár: Horváth Miklós, az MTA doktora,

tagoknak: Molnár Lajos, az MTA doktora, Nagy Béla, az MTA doktora, Simon Károly, az MTA doktora, Szabados József, az MTA doktora, Vértesi Péter, az MTA doktora.

2014. 10. 15., 14:00, MTA Székház, Kisterem

Napirend előtt **Major Péter, az MTA rendes tagja** székfoglaló előadása „*Független valószínűségi változók összegeinek vizsgálata. Mit tehetünk, ha a normális közelítés nem működik?*” címmel.

Napirend:

Napirend előtt megemlékezés Gécseg Ferencről.

Életének 75. évében, 2014. október 6-án elhunyt **Gécseg Ferenc** matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar korábbi dékánja. Az automataelmélettel és az univerzális algebrával kapcsolatos kutatások kiemelkedő személyisége, iskolateremtő tudós volt. Nevéhez fűződik a szegedi automataelméleti iskola és több informatikával kapcsolatos szak elindítása.

1. Osztályelnöki tájékoztató

Előterjesztő: Pálfy Péter Pál, osztályelnök

2. Az előző osztályülés emlékeztetőjének elfogadása

Előterjesztő: Pálfy Péter Pál, osztályelnök

3. Doktori ügyek

3.1. Ferenczi Miklós számára az MTA doktora cím odaitélése

Előterjesztő: Komjáth Péter, a Bírálóbizottság elnöke

3.2. Szalay László eljárásra bocsájtása

Előterjesztő, Komjáth Péter, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke és Pintz János, az MTA rendes tagja

4. SZTAKI igazgatói pályázat véleményezése

Előterjesztő: Petbó Attila, osztályelnök-helyettes

5. **Javaslatok az OTKA zsűri rotációjára**

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

6. **Bizottsági választások eredményének ismertetése**

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

7. **Egyebek**

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

Határozatok:

44./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a jegyzőkönyv hitelesítő személyét és a napirendet egyhangúlag elfogadta.

45./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2014. június 18-i ülés emlékeztetőjét egyhangúlag elfogadta.

46./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **nagy többséggel (89%) javasolja Ferenczi Miklós számára az MTA doktora cím odaítélését.**

47./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **nagy többséggel (86,21%) javasolja Szalay László eljárásra bocsájtását.**

48./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **nagy többséggel (86,21%) támogatja Szalay László MTA doktori cím megszerzése érdekében benyújtott dolgozatának „rövid értekezés” formájában.**

49./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag elfogadta Szalay László ügyében javasolt bíráló bizottságot.**

50./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **nagy többséggel (96,88%) javasolja Monostori László kinevezését a SZTAKI igazgatói posztjára.**

51./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Gyimóthy Tibort, Sziklai Pétert, Stipsicz András és Friedl Katalint az OTKA zsűrijébe .**

52./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag elfogadta a 2014-2017-es ciklusra megválasztott Tudományos Bizottsági tagokat.**

53./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag javasolja Vető Bálint, Kun István, Dénes Attila és Marx Dániel felvételét az MTA köztestületébe .**

54./2014. (X. 15.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag támogatta a Bolyai János Kutatói Ösztöndíj bírálói listájának kibővítését.**

2014. 11. 19., 14:00, MTA Székház, Kisterem

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6128 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: matematika@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

Napirend:

Napirend előtt Tardos Éva, az MTA küldő tagja székfoglaló előadása „A Nash-egyensúly hatékonysága játékokban és számítógépes tanulás”

1. Osztályelnöki tájékoztató

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

2. Az előző osztályülés emlékeztetőjének elfogadása

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

3. Doktori ügyek**3.1. Bui Minh Phong eljárásra bocsájtása**

Előterjesztő: Komjáth Péter, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke és Győry Kálmán, az MTA rendes tagja

3.2. Matolcsi Máté eljárásra bocsájtása

Előterjesztő: Komjáth Péter, a Matematikai Doktori Bizottság elnöke és Halász Gábor, az MTA rendes tagja

4. A díjakra érkezett javaslatok megvitatása

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

5. Javaslatok az Osztály állandó bizottságainak tagjaira

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

6. Egyebek

Előterjesztő: Pálffy Péter Pál, osztályelnök

Határozatok:

55./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a jegyzőkönyv hitelesítő személyét és a napirendet egyhangúlag elfogadta.

56./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2014. október 17-i ülés emlékeztetőjét egyhangúlag elfogadta.

57./2014. (XI. 19.) számú

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6128 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: matematika@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **nem javasolja** *Bui Minh Phong* eljárásra bocsájtását.

58./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag elfogadta** *Bui Minh Phong* ügyében **javasolt bíráló bizottságot.**

59./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **javasolja** *Matolcsi Máté* eljárásra bocsájtását.

60./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **egyhangúlag elfogadta** *Matolcsi Máté* ügyében **javasolt bíráló bizottságot.**

61./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Akadémiai Aranyéremre egyhangúlag** *T. Sós Verát* **javasolja**

62./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya **Akadémiai Díjra első helyen** *Pap Gyulát* **második helyen** *Simon Károlyt* **javasolja**

63./2014. (XI. 19.) számú

állásfoglalás

A Matematikai Tudományok Osztálya egyhangúlag a Magyar Nyelvi Bizottságban Csiszár Imrét, a Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságba Hujter Mihályt, Kántor Sándornét és Szabó Péter Gábort, a Bioinformatika Bizottságba Grolmusz Vincét, Miklós Dezsőt, Miklós Istvánt és Simon L. Pétert javasolja.

A Matematikai Tudományok Osztályának 2014. évi kiemelkedő rendezvényei

Az Osztály májusi közgyűléshez kapcsolódó rendezvényei az alábbiak voltak:

Tudományos ülészek „**Low Dimensional Topology**” címmel

Időpont: 2014. 05. 21.

Helyszín: MTA Székház, Kisterem (II. emelet)

Üléselnök: *Pálfy Péter Pál osztályelnök*

Program

Az Osztály 2014. évi díjainak ünnepélyes átadása

Floer homology and invariants of Legendrian knots

Marco Golla (Rényi Institute, Budapest)

Knot Floer homology and algebraic methods

Zoltán Szabó (Princeton University, USA)

Naturality of cobordism maps in Heegaard Floer homology

András Juhász (Oxford University, UK)

Singular maps on smooth 4-manifolds

Boldizsár Kalmár (Rényi Institute, Budapest)

Tangle Floer homology

Vera Vértesi (University of Nantes, France)

Open book decompositions versus prime factorizations of closed, oriented 3-manifolds

Paolo Lisca (University of Pisa, Italy)

Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében **2014-ben** a Matematikai Tudományok Osztálya az alábbi tudományos üléseket tartotta:

Az Osztály MTÜ rendezvénye:

Tudományos ülészak „**Bioinformatika az agykutatásban**” címmel

Időpont: 2014. 11. 11.

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem

Üléselnök: *Patthy László*, az MTA rendes tagja, a Bioinformatika Osztályközi Állandó Bizottság elnöke

Simándi Zoltán, Nagy László: In vitro neuron, in silico PRMT8, in vivo glioma

Réthelyi János: Bioinformatikai módszerek a skizofrénia-kutatásban: RNS-szekvenálás és konnektomika

Pulay Attila: Multimarker vizsgálómódszerek a pszichiátriai genetikában

Grolmusz Vince: Gráfelmélet és az agy

Tóth Brigitta: Agyi funkcionális kapcsolatok vizsgálta gráf elméleti elemzéssel

Gulyás Attila: Sokcsatornás agyi adatok elemzésének kérdései és problémái

Káli Szabolcs: Agykérgi idegsejt-hálózatok működésének matematikai modellezése: eredmények és kihívások

Székfoglaló előadások 2014-ben a Matematikai Tudományok Osztályán

JAROSLAV NEŠETŘIL, az MTA tiszteleti tagja **Homomorphisms, Ramsey theory and limits**” címmel tartott székfoglaló előadást 2014. március 19-én az MTA Székház Kistermében.

Az előadás rezüméje:

We survey recent research related to 3 notions in the title of this talk.

Homomorphisms are not only a rich source of invariants and one of the early motivations for graph limits. They also provide an unified treatment of various convergence criteria as well as some of the richest source of Ramsey classes (in an attempt of their characterization).

Juhász István, az MTA rendes tagja székfoglaló előadása **TOPOLOGIKUS TEREK FELBONTHATÓSÁGA** címmel tartott székfoglaló előadást 2014. április 16.-án az MTA Székház Kistermében.

Az előadás rezüméje:

Egy toplogikus teret k -felbonthatónak nevezünk, ha tartalmaz k páronként diszjunkt sűrű hamazt (itt k tetszőleges – véges vagy végtelen – számosság). Klasszikus eredmények szerint, ha X metrikus, vagy lineárisan rendezett, vagy kompakt Hausdorff-tér, akkor maximálisan felbontható, azaz $D(X)$ -felbontható, ahol $D(X)$ az X tér nem-üres nyílt részalmazai

számosságainak minimumát jelöli. Ugyanakkor van megszámlálható, izolált pont nélküli, reguláris tér, amely nem 2-felbontható.

Természetes és érdekes kérdés, hogy ezek a klasszikus eredmények általánosíthatók-e bővebb térosztályokra. Pl. az u.n. monoton normális terek osztálya mind a metrikus, mind a lineárisan rendezett tereket tartalmazza, vajon ők is mind maximálisan felbonthatók-e? A válasz erre a kérdésre, melyet M. Magidor izraeli matematikussal közös munkánkban adtunk meg, igen meglepő: Nem maximálisan felbontható monoton normális tér létezése ekvivalens mérhető számosság létezésével.

A megszámlálható, de nem 2-felbontható terek mutatják, hogy a kompakt terek

maximális felbonthatóságáról szóló állítás Lindelöf-terekre nem általánosítható. Malüchin orosz matematikus kérdezte több mint 20 éve, vajon azok a reguláris Lindelöf-terek, melyekben minden nem-üres nyílt részhalmaz nem-megszámlálható, legalább

2-felbonthatók-e? Soukup Lajossal és Szentmiklóssy Zoltánnal közös -- egészen friss -- eredményünk szerint az ilyen terek mind omega-felbonthatók, azaz tartalmaznak végtelen sok páronként diszjunkt sűrű hamaszt. E tételünk bizonyítása igen bonyolult, kb. 20 oldal hosszú. Annak a kérdésnek megválaszolása pedig, vajon e terek maximálisan felbonthatók-e, jelenlegi eszközeinkkel reménytelenül nehéznek tűnik.

GÁCS PÉTER, az MTA külső tagja „**Bonyolult egyszerűsítések rekurzióval**” címmel tartott székfoglaló előadást 2014. június 18-án az MTA Székház Kistermében.

Az előadás rezüméje:

Az előadásban (kis önéletrajzi bevezető után) azokat a kutatásaimat vázolom, amelyekben az indukció, és bizonyos rekurzív, hierarchikus konstrukciók játsszák a főszerepet, és egyéb matematikai technikák szerepe minimális.

Az alkalmazásokban a kiindulópont mindig valamilyen véletlen folyamat, amelyben bizonyos eseményeket "hibáknak" lehet tekinteni-még ha nem is mindig adott eleve, melyik események ezek. A hierarchia szintjeit a hibák összetettségi foka határozza meg.

Ezeket a módszerek nem elegánsak, de megvan a maguk érdekessége: ahhoz, hogy indukcióval bizonyítható állítást kapjunk, sok esetben az eredetinél jóval bonyolultabb modellt és fogalomrendszert kell felépíteni. A létrehozott technikák aztán máshol is szerephez juthatnak. Ilyen a szimuláció egy általános fogalma, ami eredetileg a megbízható sejtautomaták konstrukciójához kellett.

MAJOR PÉTER, az MTA rendes tagja „**Független valószínűségi változók összegeinek vizsgálata. Mit tehetünk, ha a normális közelítés nem működik?**” címmel tartott székfoglaló előadást 2014. október 15-én az MTA Székház Kistermében.

Az előadás rezüméje:

Alkalmos módon definiálunk független valószínűségi változók összegeiből álló valószínűségi változókat, és ezek szuprémumának az eloszlására kívánunk jó becslést adni. Mivel a centrális határeloszlástétel szerint független valószínűségi változók összegei közelítőleg normális eloszlásúak, ezért természetes azt várni, hogy az ilyen összegekből álló szuprémumok eloszlása hasonlóan viselkedik, mint alkalmasan definiált normális eloszlású valószínűségi változók szuprémumának az eloszlása.

A valódi helyzet azonban ennél bonyolultabb. Mivel a részletösszegek csak közelítőleg normális eloszlásúak, ezért fontos és érdekes esetekben olyan eredmények érvényesek, amelyek más képet mutatnak, mint amit a normális eloszlású valószínűségi változók viselkedéséről szóló tételek sugallnak. Célunk az ilyen jellegű eredmények minél jobb leírása. Nem elegendő azt megérteni, hogy milyen eredmények teljesülnek független összegek szuprémumának viselkedésére akkor, amikor a normális esethez analóg eredmények érvényüket veszítik. Meg kell találni azokat a bizonyítási módszereket is, amelyek akkor is működnek, amikor a normális valószínűségi változók esetében kidolgozott eljárások nem alkalmazhatóak.

TARDOS ÉVA, az MTA külső tagja „*A Nash-egyensúly hatékonysága játékokban és számítógépes tanulás*” címmel tartott székfoglaló előadást 2014. november 19-én az MTA Székház Kistermében.

Az előadás rezüméje:

Az utóbbi tíz évben a fő kutatási területem a játékelmélet, főleg a Nash-egyensúly hatékonysága különböző játékokban. Önző viselkedés gyakran vezet szuboptimális eredményre az összes résztvevő számára. Ezt a jelenséget jól illusztrálja több klasszikus játékelméleti példa: a fogoly dilemma vagy a közlegetők tragédiája. Ezekben a példákban a önzés okozta hatékonysági veszteség korlátlanul nagy lehet. Az előadásban arról fogok beszélni, hogy sok más játékban ez a hatékonysági veszteség korlátozható. Jó példa erre a gépkocsiforgalom, ahol a játékosok útvonalat választanak, igyekezve elkerülni a forgalmi torlódásokat. Külön érdekessége az eredménynek, hogy ez a garancia akkor is érvényes marad, ha a rendszer nincs egyensúlyi állapotban, feltételezve, hogy a résztvevők tanulási stratégiák alkalmaznak.

A Matematikai Tudományok Osztályának díjazottjai 2014-ben

A 2014-es évben az Osztály döntése alapján

Alexits György-díjban részesült **Házy Attila**, a Miskolci Egyetem egyetemi docense,

Erdős Pál-díjban részesült **Pete Gábor** PhD,

Gyires Béla-díjban részesült **Rásonyi Miklós**, PhD.

A Matematikai Tudományok Osztálya tagjainak 2014. évi díjai,

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6128 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: matematika@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

elismerései

- **Páles Zsolt** a matematikai analízis számos területén elért, nemzetközi visszhangot kiváltó eredményei, valamint a debreceni analízis iskolában végzett példamutató tevékenysége elismeréseként vehette át a **Széchenyi-díjat**.
- A kombinatorika, a gráfelmélet, a Szemerédi-lemma és a kvázivéletlenség szakterületein elért nemzetközileg is elismert eredményeiért, valamint az elméleti számítógéptudomány hazai elterjedése érdekében folytatott munkájáért vehette át a **Széchenyi-díjat Simonovits Miklós**, az MTA rendes tagja az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet kutatóprofesszora, a Diszkrét Matematika Osztály vezetője.
- **Tusnády Gábor**, az MTA rendes tagja, az *MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet* kutató professor emeritusa a valószínűség-számítás és a matematikai statisztika területén elért elméleti és gyakorlati eredményei elismeréseként lett **Széchenyi-díjjal** kitüntetett.
- **Móricz Ferenc**, a matematikai tudomány doktora, a Szegedi Tudományegyetem professor emeritusa a Fourier-analízis, az approximációelmélet és a szummálhatóság elmélete terén elért, nemzetközileg is elismert tudományos eredményeiért, több évtizedes kiemelkedő oktatói, tudományszervezői munkájáért és kimagaslóan eredményes iskolateremtő tevékenységéért vehette át az **Eötvös József-koszorút** a Magyar Tudomány Ünnepe nyitóünnepségén.
- Az MTA 184. ünnepi közgyűlésén **Akadémiai Díjjal** ismerték el **Stipsicz András**. *Stipsicz András*, az MTA doktora, az *MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet* tudományos tanácsadója az alacsony dimenziós topológia és a szimplektikus geometria területén végzett kutatásai elismeréseképp részesült Akadémiai Díjban.

A Matematikai Tudományok Osztálya 2014. évi kiadványai

A Matematikai Tudományok Osztálya az alábbi kiadványokat javasolta támogatásra 2014-ban:

Folyóiratok:

Alkalmazott Matematikai Lapok, Electronic Journal of Qualitative Theory of Differential Equations, Matematikai Lapok.

Könyvek:

- **Votisky Zsuzsanna**
Ron Aharoni, Matematika szülőknek (fordítás)
- **Iványi Antal, a matematikai tudományok doktora**
Informatikai algoritmusok 2. és 3. kötetének elektronikus kiadása
- **Szabó Péter Gábor, PhD**

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6128 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: matematika@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

Vekardi László matematikatörténeti írásaiból

- **Bártfai Pál, a matematikai tudományok kandidátusa**
Az n-dimenziós tér lineáris geometriája

Egyebek:

Pálfy Péter Pál, osztályelnök felszólalt a Rapcsák András akadémikus születésének centenáriuma Debrecenben rendezett tudományos ülésen és az Osztály nevében Pethő Attila, osztályelnök-helyettessel megkoszorúztál Rapcsák András sírját.

Budapest, 2015. február 10.

Pethő Attila
osztályelnök-helyettes

Pálfy Péter Pál
osztályelnök

A Matematikai Tudományok Osztálya a 2014. évi osztály-beszámolót megismerte, megtárgyalta és egyhangúlag jóváhagyta.